

TÜPRAŞ, EN BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU

İSTANBUL Sanayi Odası'nin hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2020 Araştırması"na göre, Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ, üretimden satışlarda 58 milyar 593 milyon lirayla en büyük sanayi kuruluşu oldu. **İstanbul Sanayi Odası (ISO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, düzenlediği basın toplantısında, **ISO**'nun "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Araştırmanın zirvesinde TÜPRAŞ, üretimden satışlarda

58 milyar 593 milyon lirayla listede ilk sırayı alırken, Ford Otomotiv 45 milyar 223 milyon lirayla ikinci, Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları ise 31 milyar 242 milyon lirayla üçüncü oldu. Geçen yıl üçüncü sırada bulunan Toyota, 30 milyar 812 milyon lirayla dördüncü basamağa gerilerken, beşinci sıradaki şirket isminin açıklanmasını istemedi. İlk 10'da bulunan diğer şirketler ise Star Rafineri, Arçelik, Tofaş, Ereğli Demir ve Çelik, İskenderun Demir ve Çelik olarak sıralandı. Türki-

ye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun üretimden satışları 2020'de önceki yıla göre yüzde 15,3 artarak 1 trilyon 179 milyar liraya yükseldi. Büyüme performansı, 2018'deki yüzde 34,5 ve 2019'daki yüzde 16,4'lük artışlarla karşılaştırıldığında yavaşladı. **ISO 500**'ün ihracatı yüzde 12,8 gerileyerek 64,1 milyar dolar oldu. İhracat performansı Türkiye'nin genel ve sanayi ihracat performansından bir ölçüde olumsuz ayrılsa da **ISO 500** yine Türkiye ihracatı içindeki ağırlığını korudu. AA

Anadolu sanayisi
pandemiyle
mücadelede
öncü oldu
09

Esfender Korkmaz

**Borç bini
aştı...**

SAYFA 5

CEBİMİZDEKİ EL

Esfender
Korkmaz

esfender@esfenderkorkmaz.com.tr

Borç bini aştı...

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye'nin en büyük 500 firmasını açıkladı. Bu 500 firmanın 2020 yılında üretimlerinde büyüme oranı sifira yakın, binde 6 oldu. Kredi borçları ise geçen yıla göre, nominal olarak enflasyonun da üstünde yüzde 23 oranında artarak, 500 milyar dolara ulaştı.

Sanayi sektöründe asıl sorun ithal girdi oranının yüzde 40'tan fazla olmasıdır. Kur artışları, ithalatın finansman maliyetini artırdı. Şirketler büyüyemedi. İktidarın üretimde kullanılan ithal girdi payını düşürmesi için yeni politikalar oluşturması gerekiyor. Ama anlaşılacak böyle bir adım atmak iktidarın işine gelmiyor.

Ote yandan imalat **sanayisinde** kapasite kullanım oranı düşük, yüzde 75'tir. Düşük kapasite de üretim maliyetlerini artırıyor.

Sanayi sektörü, bir yandan büyüme ve gelir artışı yaratamıyor, öte yandan borçları artırıyor. Bu demektir ki sektörün borç ödeme kapasitesi düşüyor.

KOBİ kredileri 874 milyar liraya yükseldi. Şimdi de KOBİ'lere yüzde 17,5 faiz ve 6 ay ödemesiz, 50-200 bin lira arasında yeni kredi verileceği açıklandı. 6 ay anapara geri ödenmeyecek ve fakat faiz çalışacak. KOBİ'lerin yarısı kapalı duruyor. Geliri olmayınca bu kredileri nasıl geri ödeyecekler? Garantili de olsa takibe düşen kredi oranının artması, banka risklerinin artması demektir.

Tüketici ve bireysel kredi kartları borçları 835 milyar lira oldu. Borç yüksek değil, ancak tüketicinin ödeme kapasitesi düşüktür.

Fiili işsiz sayısı 8,5 milyona çıktı. Pandemi sonrası en iyi ihtimalle üç kişiden bir kişi işsiz kalacaktır. GSYH 'da büyüme ve aynı paralele fert başına gelir artışı düşüktür. Tüketicinin ödeme gücü düştüğü için de borcunu ödemekte zorlanıyor.

Bankalar Mart 2021 ile Mart 2022 arasındaki bir yıl içinde 42,2 milyar dolar dış borç ödeyecekler.

Sonuç olarak; 2021 içinde, borçlar açısından iki tehdit var:

■ **Bankaların dönmeyen kredileri artınca, bankalar zora girecektir.**

■ **Türkiye taze döviz bulmazsa, Türkiye'nin dış borçları temerrüt riski artacaktır.**

Kurtuluş var mı?

Kısa vadede IMF'ye gitmek zorundayız.

Yabancı sermaye girişi için güven oluşturmalıyız.

Bunların ikisini de AKP iktidarı yapamaz. Anlaşılacak iktidar IMF'ye gitmeyi itibar meselesi yapıyor. Gerçekte ise Türkiye dış borçlarında temerrüt düşerse, daha çok itibar kaybeder.

Cari açık dış borçlarının artmasına neden oluyor. Eğer doğrudan yabancı yatırım sermayesi gelseydi. Dış borçlar artmazdı. Güven sorunu doğrudan yabancı yatırım sermayesini engelledi. Siyasi iktidar tersine güven ortamını her gün daha çok bozuyor. Demokrasi ve hukukun üstünlüğünde geri düşmesi, doğrudan yabancı yatırım sermayesini engelledi. Yetmedi, son aylarda üst üste yanlışlar yaptı ve Türkiye'ye güven sorunu döp yaptı. Yabancı televizyonlar Sedat Peker'i dizi yaptı. Türkiye için negatif algı oluştu.

AKP Genel Başkanı olarak Erdoğan grup toplantısında, İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'e Rize'de yapılan saldırı için, "Bu daha bir. Daha neler olacak neler. Daha dur bakalım bunlar iyi günler." dedi.

Aynı zamanda Cumhurbaşkanı da olduğu için bu söz, dünyada Türkiye'ye olan güveni dipten aşağıya, çukur seviyesine taşıdı. Bu şartlarda hangi yabancı sermaye güvenip de Türkiye'ye gelir?

Sonuç olarak; iç ve dış borç meselesi nominal değerinden daha yüksek risk yarattı; yani borç bini aştı...

Murat ÇABAS

Türkiye faiz lobilerine çalışıyor

PERSPEKTİF editor@yenimesaj.com.tr

Ülkemizin ekonomisini verdiğimiz oylarla emanet ettiğimiz siyasiler, sözde faize ve faiz lobilerine karşılık ama özde uyguladıkları tüm ekonomi politikaları faiz lobilerinin menfaatine. Uygulanan sistem, faizi ekonominin merkezine koyan kokuşmuş kapitalist sistem olunca elbette bundan farki bir sonuç çıkmayacaktır.

Ülkemizde üretici de, tüketici de fiyat artışlarından, maliyetlerin yüksekliğinden, gelirin daralmasından, kar edememekten, borçların artmasından şikayetçi. Ama şikayetçi oldukları bütün bu sorunların temel nedeninin, siyasilerimizin ısrarla ve inatla uyguladıkları kapitalist sistem olduğunu bir türlü göremiyorlar.

Şikayet edenler de, çözüm sahibi olmayan siyasiler gibi kapitalist sistem içinde çözüm arıyorlardı, halbuki Bağımsız Türkiye Partisi Genel Başkanı Hüseyin Baş'ın sık sık ifade ettiği gibi sorunların nedeni olan sistemle asla bir çözüme ulaşamaz, sistem değişmesi lazım. Dilerseniz güncel örneklerle meseleyi biraz irdeleyelim.

Önce gün **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** "Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu 2020 Araştırması'nın sonuçlarını açıkladı.

Araştırmaya göre, 2020 yılında **İSO 500**'ün finansman yanı faiz giderleri yüzde 39,2 artışla 88,8 milyar liraya yükseldi. Yani Türkiye'nin ilk 500'ü giren dev **sanayi** kuruluşları alın teri dökmüşler, üretim yapmışlar, çalışmışlar, çabalamışlar ama sonuçta kazandıklarını götürüp para satan faiz lobilerinin kucağına bırakmışlar.

İşte siyasilerimizin uyguladığı kapitalist sistem bu. Adamlar oturdukları yerden para satıyorlar, emeğini ve üretimini devreye koyanların tüm kazancını emiyorlar.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** yaptığı açıklamada, 2020 yılında Covid-19 salgını ile oluşan finansal koşullar içinde Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki dalgalanmalar sonucunda bir önceki yıla göre finansman yükü önemli ölçüde arttı. **Sanayi** kuruluşları ana faaliyetlerinden elde ettikleri kârların halen oldukça önemli bir bölümünü faiz giderlerine ayırmaya devam etti" diye konuştu.

Kazancın önemli bir bölümü faize gidince, doğal olarak borçlar da artmaya devam ediyor. **İSO 500**'ün toplam mali borçları 2020 yılında yüzde 23 artarak 406,3 milyar liradan 499,6 milyara liraya ulaştı. Borçları vadelerine göre değerlendirdiğimizde, kısa vadeli borçlar yüzde 22,4'lük artışla 168,3 milyar liradan 206 milyar liraya yükselirken, uzun vadeli borçlar ise yüzde 23,3 oranında artarak 238 milyar liradan 293,5 milyar liraya çıktı.

İSO Başkanı Bahçivan, çoğunluğu ithalata dayalı olan hammadde konusundaki sıkıntılara da değindi: "Yurt dışından gelen hammaddelerin fiyatlarında yaşanan yüksek boyutlu artışlar **sanayicimiz** üzerinde giderek daha fazla baskı yaratmaktadır. Bu artışlar, ilave bir işletme sermayesi ve buna bağlı bir finansman ihtiyacı oluşurması bakımından önümüzdeki günler için çok ciddi bir stres kaynağı olacaktır."

Sanayicilerin üzerinde diğer önemli stres kaynağının ise enflasyon olduğunu belirten Bahçivan şunları söyledi: "Biz **sanayiciler** olarak asla ve asla yüksek enflasyonlu bir ortama yaşamak istemiyoruz. Enflasyonun toplumsal için de, ekonomiler için de, **sanayiler** için de öngörülemelik, istikrarsızlık olduğuna inanıyoruz. Enflasyonun olduğu ortamda kolay kolay yatırım yapılmaz. Nitekim geçen yıl yatırım teşvik belgelerinde yaşanan yüksek oranlı artışa rağmen, yatırım istahının fiilyata dönmediğini son dönemlerde net bir şekilde gözlemliyoruz."

Yapılan üretim açısından bir büyüme rakamı gözükse de Bahçivan net büyüme rakamının sıfıra yakın olduğunu ifade ediyor: "Tüketici enflasyonu ile anıdındığında 2020 yılında üretimden satışlar reel olarak sadece binde 6 artış gösterdi. Bu oran son dört yılın en düşük reel artış oldu."

Siyasilerimizin çok övüldüğü ihracat konusunda da **İSO 500** ciddi daralma yaşadı. **İSO 500**'ün ihracatı 2020'de yüzde 12,8 oranında gerileyerek 64,1 milyar dolar oldu.

Gördüğümüz gibi **sanayicilerimiz** faizlerin, enflasyonun ve hammadde giderlerinin yüksekliğinden şikayetçi. Faiz ve enflasyon sorununun çözümü için doğru bir para politikası, hammadde sorununun çözümü içinse doğru bir maden politikası gerekmektedir.

Ankara **Sanayi Odası (ASO)** Başkanı Nurettin Özdebir de, **sanayicilerin** özellikle finansman zorluklarından bahsetti. Özdebir, pandemide destek diye borç verilen kredilerin firmaların iflasa doğru sürüklediğini söyledi. Bu durumu "ponzi tuzağı"na benzeten Özdebir, kredi yerine üretime dayalı bölgesel teşvik istedi.

Ponzi finansman, kaynak ihtiyacının borçla karşılanması ve yükümlülüklerin yerine getirilmesine dayalı "sahiletilik ve iflasa eğilimli bir finansman modeli" olarak biliniyor.

Özdebir ayrıca, son dönemde **sanayicilerin** borcu borçla büyütürken üretime devam ettiğini, bu firmaların cirosunun artmış gibi görüldüğünü, ancak borcunun katlanarak büyüdüğünü söyledi.

Ekonomimizin bel kemiği olan **sanayicilerimizin** bütün bu sorunlarının çözülmesi için, BTP Genel Başkanı Hüseyin Baş'ın dediği gibi, bu sorunlara yol açan sistemin acilen değiştirilmesi lazım. Peki, hangi sistemi devreye koymalıyız?

BTP Lideri bu soruyu da yanıtız bırakmıyor, Prof. Dr. Haydar Baş'ın dünyaca ünlü Milli Ekonomi Modeli'nin bütün bu sorunları çözecek tek sistem olduğunu vurguluyor.

Milli Ekonomi Modeli, paranın emek ve üretim karşılığı senyörjaya devreye konulması ve bu paranın **sanayicilere**, üreticiye devlet eliyle sıfır faizli kredi olarak verilmesi gerektiğini belirtmektedir. Böyle bir finansman modeli, tüm **sanayicilerimizin** faiz giderlerini sıfıra indirecektir. Enflasyon üzerindeki en büyük etkenin faiz olduğu dikkate alındığında, bu çözüm aynı zamanda enflasyonun da çözümüdür.

Model ayrıca, madenlerin devlet-millet ortaklığıyla işletilmesini, bu şekilde hammaddenin yerli kaynaklardan elde edilmesini ortaya koymaktadır. Model, hammadde kaynaklarının işlenmeden yurt dışına çıkarılmasına asla müsaade etmemektedir. Bu da **sanayicilerin** hammadde sorununu çözmüştür.

Demode olmuş kapitalist sistemi ve onu ısrarla uygulayanları bırakıp, tek çözüm olan Milli Ekonomi Modeli'ni ve bu Modeli uygulayacak lider BTP Lideri Hüseyin Baş'ı baş tacı etmeliyiz.

Sanayinin 'gıda'sı istihdamı sırtladı

Türkiye'nin en büyük 500 **sanayi** kuruluşu listesine 109 şirketle gıda sektörü damga vurdu. **İlk 500'de 109 şirketle yer alan gıda sektörü, yaklaşık 717 bin çalışandan 134 binini istihdam etti. Listede gıdayı, 66 firmayla ana metal **sanayi**, 41 şirketle tekstil izledi.**

Türkiye'nin en büyük 500 şirketinin açıklandığı **ISO 500** listesine gıda şirketleri damgasını vurdu. Araştırmaya göre, en büyük 500 şirket 23 sektörde toplandı. En fazla şirketin yer aldığı sektör 109 firmayla gıda ürünleri imalatı oldu. Gıdayı, 66 şirketle ana metal **sanayi**, 41 kuruluşla tekstil, yine 41 şirketle motorlu kara taşıtı, treyler (romörk) ve yarı treyler (yarı römork) sektörü takip etti.

Kimyasal ve kimyasal ürün imalatında faaliyet gösteren şirket sayısı 33 olurken, elektrikli teçhizat imalatı yapan firmalardan 31 kuruluş listeye girdi. Elektrik teçhizatı şirketlerini, 24 kuruluşla diğer metalik olmayan mineral ürünler, 21 firmayla kauçuk ve plastik ürünler, 19 şirketle fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç), 15 şirketle kağıt ve kağıt ürünleri, 14 kuruluşla

başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı, 13'er şirketle giyim eşyası ile elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım sektörü izledi.

DEVLER LİGİNDE 717 BİN ÇALIŞAN

Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu 2020 Araştırması'nda yer alan 500 şirketin 716 bin 962 ücretli çalışan istihdam ettiği görüldü. Bu kuru-

luşlar arasında 109 şirketle başı çeken gıda sektörü, toplam çalışanların yüzde 18,72'sini istihdam ediyor. İlk 500'deki gıda şirketlerinde çalışan sayısı 134 bin 279 oldu. İlk 500'deki şirketlerin yer aldığı sektörlerden motorlu kara taşıtı, treyler ve yarı treyler imalatı 104 bin 427, tekstil imalatı 71 bin 965, ana metal **sanayi** 62 bin 282, elektrikli teçhizat sektörü ise 54 bin 980 çalışanla öne çıktı.